

УДК 623.396

О. В. БОРОВИК, доктор технічних наук, професор, начальник кафедри загальнонаукових та інженерних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (м. Хмельницький)

Л. М. ТРАСКОВЕЦЬКА, кандидат фізико-математичних наук, доцент, професор кафедри загальнонаукових та інженерних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (м. Хмельницький)

ВИЗНАЧЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЕРАТИВНО-СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ДІЛЯНЦІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІДДІЛУ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ

У роботі проаналізовано можливість використання SWOT-аналізу як системної методології для розв'язування задачі організації ОСД органами і підрозділами ДПСУ. Технологія використання SWOT-аналізу продемонстрована на конкретному прикладі. Визначено стратегії, щодо яких можна здійснювати подальший аналіз і моделювання.

Ключові слова: *SWOT-аналіз, національна безпека, державний кордон, відділ прикордонної служби, оперативно-розшукова діяльність.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Захищеність національних інтересів на державному кордоні значною мірою залежить від того, наскільки успішно система забезпечення національної безпеки здатна реагувати на виклики та загрози. Остання тісно пов'язана з ефективною

організацією оперативно-службової діяльності (ОСД) в органах і підрозділах Державної прикордонної служби України (ДПСУ). При цьому важливого значення набуває аналіз зовнішнього та внутрішнього безпекових середовищ. Урахування взаємозалежності та взаємопов'язаності цих основних складових національної безпеки з можливостями органів і підрозділів ДПСУ створює умови для успішного вирішення проблеми захищеності інтересів особи, суспільства та держави на державному кордоні.

Розуміння цього простежується в низці праць, серед яких особливої уваги заслуговують роботи [1–6]. Однак у цих роботах не до кінця спостерігається системна методологія комплексного врахування впливу зовнішніх і внутрішніх чинників, сильних і слабких можливостей органів і підрозділів ДПСУ, що впливають на стан захищеності інтересів особи, суспільства та держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми, на які опирається автор. На сьогодні однією з найуспішніших системних технологій, які дозволяють проводити подібні оцінки, є SWOT-аналіз [7]. Тому важливим завданням є дослідження можливості його використання для вироблення підходів щодо планування національної безпеки на державному кордоні. Актуальність останнього визначає мету даної роботи.

Метою статті є оцінка можливості використання SWOT-аналізу як важливого інструменту планування національної безпеки на державному кордоні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для досягнення визначеної мети вбачається за доцільне:

обґрунтувати можливість використання SWOT-аналізу як системної методології для розв'язання досліджуваної задачі;

продемонструвати технологію використання SWOT-аналізу на конкретному прикладі.

Завдання 1.

Суть SWOT-аналізу полягає у виокремленні чотирьох категорій:

Strengths – сильних сторін;

Weaknesses – слабких сторін;

Opportunities – можливостей;

Threats – загроз.

При розв'язуванні задачі планування національної безпеки на державному кордоні за рахунок реалізації ефективної організації ОСД органів і підрозділів ДПСУ ці категорії можуть являти собою таке.

Сильні сторони – це особливі параметри, показники, фактори, чинники тощо, що характерні для органів і підрозділів ДПСУ і які надають можливості забезпечення національної безпеки на державному кордоні. У ролі таких можуть виступати: досвід, наявність передових технологій і сучасного устаткування, висока кваліфікація персоналу тощо.

Слабкі сторони – це відсутність важливих елементів системи забезпечення національної безпеки на державному кордоні.

Можливості – це сприятливі умови, обставини, чинники тощо, які система забезпечення національної безпеки на державному кордоні може використати для досягнення мети своєї діяльності.

Загрози – це несприятливі умови, обставини, чинники тощо, які потенційно обумовлюють неможливість ефективного вирішення завдання щодо досягнення мети діяльності системи забезпечення національної безпеки на державному кордоні.

Здійснений опис категорій SWOT-аналізу дозволяє структурувати їх у вигляді, що може бути оцінений з табл. 1.

Таблиця 1

Табличне представлення акроніму SWOT

		Характер впливу на планування національної безпеки на державному кордоні внутрішніх і зовнішніх чинників	
		Позитивний вплив	Негативний вплив
Види середовищ, особливості впливу яких слід урахувати при плануванні національної безпеки на державному кордоні	внутрішнє середовище	сильні сторони (Strengths)	слабкі сторони (Weaknesses)
	зовнішнє середовище	можливості (Opportunities)	загрози (Threats)

Аналіз матеріалу табл. 1, а також правил здійснення SWOT-аналізу [7] дозволяє зробити висновок про те, що SWOT-аналіз як системна методологія може бути використаний для розв'язування задачі планування національної безпеки на державному кордоні за рахунок реалізації ефективної організації ОСД органів і підрозділів ДПСУ. При цьому його застосування пов'язане з реалізацією таких кроків: визначення сильних і

слабких сторін системи забезпечення національної безпеки на державному кордоні, тобто в досліджуваному випадку – системи організації ОСД в органах і підрозділах ДПСУ; визначення загроз для цієї системи та її можливостей; зіставлення вказаних вище сильних і слабких сторін із загрозами та можливостями.

Слід зауважити, що сильні і слабкі сторони, можливості і загрози визначаються тими параметрами внутрішнього і зовнішнього безпекових середовищ на державному кордоні, які впливають і визначають ефективність організації ОСД органів і підрозділів ДПСУ. При цьому з урахуванням специфіки досліджуваної задачі можна стверджувати, що ці параметри є достатньо складними і в низці випадків до кінця невизначеними. Специфіка досліджуваної задачі дозволяє зробити висновок, що в ролі таких параметрів найбільш повно можуть виступати елементи обстановки, яка характерна для ділянки відповідальності органу чи підрозділу ДПСУ.

Завдання 2.

Оцінку застосування технології використання SWOT-аналізу здійснимо на прикладі визначення підходів до ефективної організації ОСД на ділянці відповідальності відділу прикордонної служби (впс) ДПСУ. Демонстрування технології стосується реалізації визначених вище кроків.

Крок 1. Визначення сильних і слабких сторін системи організації ОСД впс.

Крок 2. Визначення загроз і можливостей для системи організації ОСД впс.

Для визначення сильних і слабких сторін системи організації ОСД впс, а також загроз і можливостей для цієї системи встановимо елементи обстановки, яка може бути характерна для ділянки відповідальності досліджуваного впс, а також види середовищ, які характеризують ці елементи, та характер їх впливу. Відповідна інформація може бути оцінена з табл. 2.

У табл. 2 види середовищ, які характеризують елементи обстановки, позначені таким чином: внутрішні – “В”; зовнішні – “З”.

Внутрішнє середовище для досліджуваної задачі становить особливі характеристики – умови, параметри, показники, фактори, чинники тощо (елементи обстановки), що визначають реальні можливості ДПСУ щодо забезпечення достатнього рівня національної безпеки на державному кордоні в частині, що стосується досліджуваної ділянки відповідальності.

Внутрішнє середовище може мати сильні і слабкі сторони. Сильні сторони позначені символом “+”, а слабкі “-”.

**Параметри внутрішнього і зовнішнього безпекових середовищ
на державному кордоні, які впливають
на ефективність організації ОСД впр і визначають її**

Елементи обстановки як параметри внутрішнього і зовнішнього безпекових середовищ на державному кордоні	Види середовищ, які характеризують елементи обстановки	
	внутрішнє “В”	зовнішнє “З”
1	2	3
1. Про правопорушників		
1.1. Види правопорушень, які існують на ділянці відділу		
1.1.1. Незаконне перетинання або спроба незаконного перетинання державного кордону особами (ст. 204-1 КУАП)		–
1.1.2. Організоване незаконне перетинання або спроба незаконного перетинання державного кордону особами		–
1.1.3. Незаконне переміщення або спроба незаконного переміщення через ДК транспортних засобів, вантажів, товарів та іншого майна, забороненого до провозення відповідно до чинного законодавства		–
1.1.4. Організоване незаконне переміщення або спроба незаконного переміщення через ДК транспортних засобів, вантажів, товарів та іншого майна, забороненого до провозення відповідно до чинного законодавства		–
1.1.5. Незаконне переміщення або спроба незаконного переміщення через ДК наркотичних засобів, зброї, боєприпасів, засобів терору		–
1.1.6. Організоване незаконне переміщення або спроба незаконного переміщення через ДК наркотичних засобів, зброї, боєприпасів, засобів терору		–

Продовження табл. 2

1	2	3
1.1.7. Масові порушення ДК або спроба масового порушення ДК особами, що пов'язані з політичною, економічною, соціальною, техногенною та іншими ситуаціями в суміжній державі (ст. 204-1КУАП)		-
1.1.8. Порушення порядку плавання і перебування українських та іноземних невійськових суден і військових кораблів у територіальному морі та внутрішніх водах України		-
1.1.9. Порушення порядку заходження іноземних невійськових суден і військових кораблів у внутрішні води і порти України та перебування в них		-
1.1.10. Порушення ДК або режиму ДК, що пов'язані з провадженням різних робіт, промислової та іншої діяльності на ДК		-
1.1.11. Порушення порядку в'їзду, тимчасового перебування, проживання, пересування громадян України та інших осіб у прикордонній смузі та контрольованому прикордонному районі (ст. 202 КУАП)		-
1.1.12. Порушення порядку провадження робіт у прикордонній смузі та контрольованому прикордонному районі (ст. 202 КУАП)		-
1.1.13. Порушення порядку обліку та тримання на пристанях, причалах і в пунктах базування самохідних та несамохідних суден, плавзасобів і засобів для пересування по льоду, їх плавання та пересування у територіальному морі та внутрішніх водах (ст. 202 КУАП)		-
1.1.14. Порушення правил використання об'єктів тваринного світу (ст. 85 КУАП)		-
1.1.15. Експлуатація водіяма транспортних засобів, номери агрегатів яких не відповідають записам у реєстраційних документах (ст. 121-1 КУАП)		-

1	2	3
1.1.16. Злісна непокора законному розпорядженню чи вимозі військовослужбовця, працівника ДПС України або члена ГФ з охорони громадського порядку і ДК (ст. 185-10 КУАП)		–
1.1.17. Порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів (ст. 191 КУАП)		–
1.1.18. Порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів (ст. 195 КУАП)		–
1.1.19. Порушення іноземцями та особами без громадянства правил перебування в Україні і транзитного проїзду через територію України (ст. 203 КУАП)		–
1.1.20. Порушення порядку працевлаштування, прийняття на навчання, надання житла, реєстрації, прописки або виписки іноземців та осіб без громадянства й оформлення для них документів (ст. 204 КУАП)		–
1.1.21. Порушення щодо невжиття заходів до забезпечення своєчасної реєстрації іноземців і осіб без громадянства (ст. 205 КУАП)		–
1.1.22. Порушення порядку надання іноземцям та особам без громадянства житла, транспортних засобів і сприяння в наданні інших послуг (ст. 206 КУАП)		–
1.1.23. Незаконне перевезення іноземців та осіб без громадянства територією України (ст. 206-1 КУАП)		–
1.1.24. Неповорнення капітаном іноземного судна перепусток на право сходження на берег осіб суднового екіпажу (ст. 207 КУАП)		–
1.2. Правопорушення ДК, характерні на вхід/в'їзд в Україну	–	

Продовження табл. 2

1	2	3
1.3. Правопорушення ДК, характерні на вихід/виїзд з України	-	
1.4. Правопорушення, характерні як на вхід/в'їзд в Україну, так і на вихід/виїзд з України	-	
1.5. Відомо про час і місце виявлення правопорушників або правопорушення		
1.5.1. Відомо про час виявлення правопорушників або правопорушення		+
1.5.2 Відомо про час, що минув з моменту скоєння правопорушення		+
1.5.3. Відомо про місце ймовірного перебування правопорушників		+
1.5.4. Відомо про місце перебування правопорушників до моменту виходу підрозділів і резерву відділу у район пошукових дій		+
1.6. Відсутність правопорушень на ДК		+
2. Інформація про наявні сили та засоби (свої)		
2.1. Наявні сили та засоби відділу 100 %	+	
2.2. Наявні сили та засоби відділу 85 %	+	
2.3. Наявні сили та засоби відділу 70 %	+	
2.4. Наявні сили та засоби відділу менше 70 %	+	
2.5. Наявність інженерно-технічних споруд		
2.5.1. Інженерно-технічні споруди у безпосередній близькості до державного кордону	+	
2.5.2. Розміщення ІТС забезпечує випереджувальні дії відділу в безпосередній близькості до місця розташування підрозділу	+	
2.5.3. Розміщення ІТС забезпечує випереджувальні дії відділу по всій ділянці відділу	+	

Продовження табл. 2

1	2	3
2.6. Відсутність інженерно-технічних споруд	–	
2.7. На ділянці відділу присутня суцільна зона спостереження	+	
2.8. На ділянці відділу відсутня суцільна зона спостереження	–	
2.9. Забезпеченість відділу витратними матеріалами	+	
3. Інформація про наявні сили та засоби (сусідів)		
3.1. Наявні сили та засоби відділу 100 %	+	
3.2. Наявні сили та засоби відділу 85 %	+	
3.3. Наявні сили та засоби відділу 70 %	+	
3.4. Наявні сили та засоби відділу менше 70 %	+	
3.5. Наявність інженерно-технічних споруд		
3.5.1. Інженерно-технічні споруди в безпосередній близькості до державного кордону	+	
3.5.2. Розміщення ІТС забезпечує випереджувальні дії відділу в безпосередній близькості до місця розташування підрозділу	+	
3.5.3. Розміщення ІТС забезпечує випереджувальні дії відділу по всій ділянці відділу	+	
3.6. Відсутність інженерно-технічних споруд	–	
3.7. На ділянці відділу присутня суцільна зона спостереження	+	
3.8. На ділянці відділу відсутня суцільна зона спостереження	–	
3.9. Забезпеченість відділу витратними матеріалами	+	
4. Інформація про взаємодіючі органи, види діяльності на ДК		
4.1. Взаємодіючі органи та підрозділи, присутні на ділянці відділу		+
4.2. Взаємодіючі органи та підрозділи, відсутні на ділянці відділу		–

Продовження табл. 2

1	2	3
4.3. Наявна господарсько-виробнича діяльність на державному кордоні		-
4.4. Відсутня господарсько-виробнича діяльність на державному кордоні		+
4.5. Наявна господарсько-виробнича діяльність у прикордонній смузі та контрольованому прикордонному районі		-
4.6. Відсутня господарсько-виробнича діяльність у прикордонній смузі та контрольованому прикордонному районі		+
4.7. Місцеве населення сприяє правоохоронним органам на державному кордоні		+
4.8. Місцеве населення лояльно ставиться до правоохоронних органів на державному кордоні		+
4.9. Місцеве населення сприяє протиправній діяльності на державному кордоні		-
4.10. Громадські формування з охорони громадського порядку та державного кордону		
4.10.1. Присутні в усіх населених пунктах на ділянці відділу		+
4.10.2. Присутні не в усіх населених пунктах на ділянці відділу		-
4.10.3. Присутні в районах проведення спеціальних заходів		+
4.10.4. Відсутні в районах проведення спеціальних заходів		-
4.11. На ділянці відділу існують місця масового відпочинку населення		-
4.12. На ділянці відділу відсутні місця масового відпочинку населення		+

Продовження табл. 2

1	2	3
5. Інформація про місцевість, погоду, час доби		
5.1. Місцевість		
5.1.1. Місцевість рівнинна		+
5.1.2. Місцевість гірсько-лісиста		-
5.1.3. Місцевість лісиста		-
5.1.4. Місцевість болотиста		+
5.1.5. На ділянці відділу присутні захисні властивості місцевості		-
5.1.6. На ділянці відділу відсутні захисні властивості місцевості		+
5.1.7. Присутні приховані підступи до державного кордону		-
5.1.8. Відсутні приховані підступи до державного кордону		+
5.1.9. Присутні тактично вигідні рубежі для прикриття району ведення спеціальних заходів		+
5.1.10. Відсутні тактично вигідні рубежі для прикриття району ведення спеціальних заходів		-
5.1.11. Наявність розвинутої мережі доріг		-
5.1.12. Відсутність розвинутої мережі доріг		+
5.1.13. Наявність мережі польових (лісових) доріг		-
5.1.14. Відсутність мережі польових (лісових) доріг		-
5.1.15. Прохідність доріг на ділянці відділу залежно від пори року та погоди		-
5.1.16. Наявність на ділянці відділу орієнтирів, що визначають напрямки до державного кордону		-
5.1.17. Відсутність на ділянці відділу орієнтирів, що визначають напрямки до державного кордону		+
5.1.18. Наявність місць, районів, небезпечних для несення служби прикордонними нарядами		-

Продовження табл. 2

1	2	3
5.1.19. Відсутність місць, районів, небезпечних для несення служби прикордонними нарядами		+
5.1.20. Наявність районів нестійкого радіозв'язку		-
5.1.21. Відсутність районів нестійкого радіозв'язку		+
5.2. Ділянка відділу річкова		
5.2.1. Державний кордон на ділянці відділу проходить по річці (озеру, водосховищу)		-
5.2.2. Частина державного кордону на ділянці відділу проходить по річці (озеру, водосховищу)		-
5.2.3. Течія річки перетинає державний кордон на вхід з України		-
5.2.4. Течія річки перетинає державний кордон на вхід в Україну		-
5.2.5. Підхід до прикордонної річки (озера, водосховища) вільний		-
5.2.6. Підхід до прикордонної річки (озера, водосховища) закритий (за ІТС) або режимлений		+
5.2.7. Прикордонна річка суднохідна		-
5.2.8. Прикордонна річка не суднохідна		+
5.2.9. На прикордонній річці існують порти, причали, пристані, місця утримання плавзасобів та ін.		-
5.2.10. На прикордонній річці відсутні порти, причали, пристані, місця утримання плавзасобів та ін.		+
5.2.11. Прикордонна річка (озеро, водосховище) на ділянці відділу залежно від пори року, стану погоди (взимку – замерзає або не замерзає), (весною, восени – піднімається рівень води або не піднімається), (влітку – опускається рівень води або не опускається), розливається на значній території місцевості або не розливається		-

Продовження табл. 2

1	2	3
5.2.12. Наявність островів		–
5.2.13. Відсутність островів		+
5.2.14. Наявність переправ		–
5.2.15. Відсутність переправ		+
5.2.16. Наявність гідротехнічних та інших споруд		–
5.2.17. Відсутність гідротехнічних та інших споруд		+
5.2.18. Населені пункти прилягають до прикордонних річок		–
5.2.19. Населені пункти не прилягають до прикордонних річок		+
5.2.20. Здійснюється водокористування прикордонної річки		–
5.2.21. Не здійснюється водокористування прикордонної річки		+
5.2.22. На ділянці відділу існують місця масового відпочинку населення		–
5.2.23. На ділянці відділу відсутні місця масового відпочинку населення		+
5.3. Ділянка відділу болотиста		
5.3.1. Ділянка відділу повністю заболочена		+
5.3.2. Ділянка відділу частково заболочена		+
5.3.3. Підхід до державного кордону вільний		–
5.3.4. Підхід до державного кордону закритий (за ІТС) або режимлений		+
5.3.5. Місцевість на ділянці відділу залежно від пори року, стану погоди (взимку – замерзає або не замерзає), (весною, восени – піднімається рівень води або не піднімається), (влітку – опускається рівень води або не опускається), розливається на значній території місцевості або не розливається, прохідна (проїзна) або непрохідна (непроїзна)		–

Продовження табл. 2

1	2	3
5.3.6. Наявність гідротехнічних та інших споруд		-
5.3.7. Відсутність гідротехнічних та інших споруд		+
5.3.8. Населені пункти прилягають до державного кордону		-
5.3.9. Населені пункти не прилягають до державного кордону		+
5.3.10. На ділянці відділу існують місця масового відпочинку населення		-
5.3.11. На ділянці відділу відсутні місця масового відпочинку населення		+
5.4. Ділянка відділу гірсько-лісиста		
5.4.1. Наявність водних перешкод		-
5.4.2. Відсутність водних перешкод		-
5.4.3. Наявність важкодоступних ділянок		-
5.4.4. Відсутність важкодоступних ділянок		+
5.4.5. Наявність можливих гірських обвалів, спуску сніжних лавин, зсувів ґрунту		-
5.4.6. Відсутність можливих гірських обвалів, спуску сніжних лавин, зсувів ґрунту		+
5.4.7. Підхід до державного кордону вільний		-
5.4.8. Підхід до державного кордону закритий (за ІТС) або режимлений		+
5.4.9. Населені пункти прилягають до державного кордону		-
5.4.10. Населені пункти не прилягають до державного кордону		+
5.4.11. На ділянці відділу існують місця масового відпочинку населення		-
5.4.12. На ділянці відділу відсутні місця масового відпочинку населення		+
5.5. Ділянка відділу лісиста		

Продовження табл. 2

1	2	3
5.5.1. Наявність важкодоступних ділянок		-
5.5.2. Відсутність важкодоступних ділянок		+
5.5.3. Підхід до державного кордону вільний		-
5.5.4. Підхід до державного кордону закритий (за ГТС) або режимлений		+
5.5.5. Населені пункти прилягають до державного кордону		-
5.5.6. Населені пункти не прилягають до державного кордону		+
5.5.7. На ділянці відділу існують місця масового відпочинку населення		-
5.5.8. На ділянці відділу відсутні місця масового відпочинку населення		+
5.6. Стан погоди		
5.6.1. Сніг		-
5.6.2. Дощ		-
5.6.3. Град		-
5.6.4. Туман		-
5.6.5. Ожеледиця		-
5.6.6. Спека		-
5.6.7. Висока температура повітря		-
5.6.8. Низька температура повітря		-
5.6.9. Помірна температура повітря		+
5.6.10. Відсутність вітру		+
5.6.11. Середній вітер		-
5.6.12. Сильний вітер		-
5.7. Пору року		
5.7.1. Зима		+
5.7.2. Весна		-

Закінчення табл. 2

1	2	3
5.7.3. Літо		+
5.7.4. Осінь		-
5.8. Час доби		
5.8.1. Світлий час доби		+
5.8.2. Темний час доби		-
6. Інформація про радіаційну та хімічну обстановку		
6.1. Наявність на ділянці відділу радіаційних, хімічних, бактеріологічних (біологічних) об'єктів виробництва		-
6.2. Відсутність на ділянці відділу радіаційних, хімічних, бактеріологічних (біологічних) об'єктів виробництва		+
6.3. Наявність на ділянці відділу радіаційних, хімічних, бактеріологічних (біологічних) заражених районів місцевості		-
6.4. Відсутність на ділянці відділу радіаційних, хімічних, бактеріологічних (біологічних) заражених районів місцевості		+
6.5. Наявність на ділянці відділу радіаційних, хімічних, бактеріологічних (біологічних) захоронень (могильників)		-
6.6. Відсутність на ділянці відділу радіаційних, хімічних, бактеріологічних (біологічних) захоронень (могильників)		+
6.7. Наявність на ділянці відділу автомобільних і залізничних шляхів, по яких перевозяться радіаційні, хімічні, бактеріологічні (біологічні) матеріали		-
6.8. Відсутність на ділянці відділу автомобільних і залізничних шляхів, по яких перевозяться радіаційні, хімічні, бактеріологічні (біологічні) матеріали		+

Зовнішнє середовище для досліджуваної задачі також становить особливі характеристики – умови, параметри, показники, фактори, чинники тощо (елементи обстановки), що визначають потенційні можливості ДПСУ щодо забезпечення достатнього рівня національної безпеки на дер-

жавному кордоні в частині, що стосується досліджуваної ділянки відповідальності. Однак ці характеристики відповідними структурами ДПСУ не можуть контролюватися.

Зовнішнє середовище визначає можливості та загрози. Можливості позначені символом "+", а загрози "-".

Отже, якщо елемент обстановки в табл. 2 помічений символом "В +", то це означає, що елемент характеризує сильну сторону внутрішнього середовища, якщо символом "В -" – то слабку сторону внутрішнього середовища. Якщо ж елемент обстановки помічений символом "З +", то це означає, що елемент характеризує можливості, що створюються зовнішнім середовищем і які можуть бути реалізовані внутрішнім середовищем, якщо символом "З -", то характеризує загрози, які створюються зовнішнім середовищем і які обмежують можливості внутрішнього середовища.

Слід зауважити, що наявність у табл. 2 великої кількості елементів, що позначені символом "З", указує на серйозну невизначеність, що має місце для досліджуваної задачі, а також на складність її аналітичного дослідження та доцільність застосування SWOT-аналізу.

Крок 1. Визначення сильних і слабких сторін системи організації ОСД впр

На основі детального та повного аналізу інформації табл. 2 представимо сукупність сильних і слабких сторін внутрішнього середовища – системи організації ОСД впр у вигляді табл. 3.

Таблиця 3

Сукупність сильних і слабких сторін системи організації ОСД впр

"В"	+	-
	2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5.1; 2.5.2; 2.5.3; 2.7; 2.9; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.5.1; 3.5.2; 3.5.3; 3.7; 3.9	1.2; 1.3; 1.4; 2.6; 2.8; 3.6; 3.8

Наявність достатньо великої кількості параметрів внутрішнього середовища згідно з правилами використання SWOT-аналізу обумовлює необхідність виокремлення з їх числа лише тих, що є найбільш визначальними для мети досліджуваної операції. Таке виокремлення може бути здійснене на основі визначення кількісних пріоритетів параметрів типу "В."

Для реалізації останнього може застосовуватись метод складання профілю. Для цього кожному з параметрів табл. 3 експертним шляхом присвоюється:

оцінка його важливості для системи охорони державного кордону за шкалою: 3 – сильне значення, 2 – помірне значення, 1 – слабе значення;

оцінка його впливу на діяльність впр за шкалою: 3 – сильний вплив, 2 – помірний вплив, 1 – слабкий вплив, 0 – відсутність впливу;

оцінка спрямованості впливу за шкалою: +1 – позитивна спрямованість, -1 – негативна спрямованість.

Далі всі три оцінки перемножуються і визначається інтегральна оцінка, що вказує на ступінь важливості параметра для забезпечення достатнього рівня ефективності ОСД.

Описана процедура може бути оцінена з табл. 4.

Після цього з числа параметрів табл. 4 вибирається обмежена кількість параметрів типу “В+” і “В-” за ознакою притаманної їм інтегральної оцінки з максимальним за модулем значенням.

Застосування цього правила дозволяє встановити найбільш визначальні параметри типу “В” для мети досліджуваної операції. Їх можна оцінити з табл. 5.

Таблиця 4

**Результати застосування методу складання профілю
для виокремлення найбільш визначальних для мети
досліджуваної операції параметрів типу “В”**

Позначення досліджуваного параметра відповідно до даних табл. 2	Оцінка важливості параметра для системи охорони державного кордону	Оцінка впливу параметра на діяльність впр	Оцінка спрямованості впливу параметра	Інтегральна оцінка параметра
1	2	3	4	5
1.2	2	2	-1	-4
1.3	2	2	-1	-4
1.4	2	2	-1	-4
2.1	3	3	1	9
2.2	2	3	1	6
2.3	2	2	1	4
2.4	2	2	1	4
2.5.1	3	3	1	9
2.5.2	3	3	1	9
2.5.3	3	3	1	9
2.6	3	3	-1	-9

Закінчення табл. 4

1	2	3	4	5
2.7	3	3	1	9
2.8	3	3	-1	-9
2.9	3	3	1	9
3.1	3	3	1	9
3.2	3	2	1	6
3.3	2	1	1	2
3.4	2	1	1	2
3.5.1	3	3	1	9
3.5.2	3	2	1	6
3.5.3	3	3	1	9
3.6	3	3	-1	-9
3.7	3	3	1	9
3.8	3	3	-1	-9
3.9	3	3	1	9

Таблиця 5

**Найбільш визначальні параметри типу “В”
для досягнення мети досліджуваної операції**

Класифікація умов обстановки	Перелік найбільш визначальних параметрів типу “В”, що стосуються відповідних сторін внутрішнього середовища	
	сильні сторони	слабкі сторони
1. Про правопорушників		1.2; 1.3; 1.4
2. Про наявні сили та засоби (свої)	2.1; 2.5.1; 2.5.2; 2.5.3; 2.7; 2.9	2.6; 2.8
3. Про наявні сили та засоби (сусідів)	3.1; 3.5.1; 3.5.3; 3.7; 3.9	3.6; 3.8

Крок 2. Визначення загроз і можливостей для системи організації ОСД впс.

Методика визначення загроз і можливостей для системи організації ОСД впс практично ідентична до методики визначення сильних і слабких сторін системи організації ОСД впс.

На основі детального та повного аналізу інформації табл. 2 представимо сукупність параметрів типу “З+” і “З-” у вигляді табл. 6.

Таблиця 6

Сукупність загроз і можливостей для системи організації ОСД вПС

“З”	+	-
	1.5.1–1.5.4; 1.6; 4.1; 4.4; 4.6–4.8; 4.10.1; 4.10.3; 4.12; 5.1.1; 5.1.4; 5.1.6; 5.1.8; 5.1.9; 5.1.12; 5.1.17; 5.1.19; 5.1.21; 5.2.6; 5.2.8; 5.2.10; 5.2.13; 5.2.15; 5.2.17; 5.2.19; 5.2.21; 5.2.23; 5.3.1; 5.3.2; 5.3.4; 5.3.7; 5.3.9; 5.3.11; 5.4.4; 5.4.6; 5.4.8; 5.4.10; 5.4.12; 5.5.2; 5.5.4; 5.5.6; 5.5.8; 5.6.9; 5.6.10; 5.7.1; 5.7.3; 5.8.1; 6.2; 6.4; 6.6; 6.8	1.1.1–1.1.24; 4.2; 4.3; 4.5; 4.9; 4.10.2; 4.10.4; 4.11; 5.1.2; 5.1.3; 5.1.5; 5.1.7; 5.1.10; 5.1.11; 5.1.13–5.1.16; 5.1.18; 5.1.20; 5.2.1–5.2.5; 5.2.7; 5.2.9; 5.2.11; 5.2.12; 5.2.14; 5.2.16; 5.2.18; 5.2.20; 5.2.22; 5.3.3; 5.3.5; 5.3.6; 5.3.8; 5.3.10; 5.4.1–5.4.3; 5.4.5; 5.4.7; 5.4.9; 5.4.11; 5.5.1; 5.5.3; 5.5.5; 5.5.7; 5.6.1–5.6.8; 5.6.11; 5.6.12; 5.7.2; 5.7.4; 5.8.2; 6.1; 6.3; 6.5; 6.7

Наявність достатньо великої кількості параметрів зовнішнього середовища згідно з правилами використання SWOT-аналізу обумовлює необхідність виокремлення з їх числа лише тих, що є найбільш визначальними для мети досліджуваної операції. Таке виокремлення може бути здійснене на основі визначення кількісних пріоритетів параметрів типу “З”.

Для реалізації останнього може застосовуватись метод складання профілю. Для цього кожному з параметрів табл. 6 експертним шляхом присвоюється:

оцінка його важливості для системи охорони державного кордону за шкалою: 3 – сильне значення, 2 – помірне значення, 1 – слабе значення;

оцінка його впливу на діяльність вПС за шкалою: 3 – сильний вплив, 2 – помірний вплив, 1 – слабкий вплив, 0 – відсутність впливу;

оцінка спрямованості впливу за шкалою: +1 – позитивна спрямованість, -1 – негативна спрямованість.

Далі всі три оцінки перемножуються і визначається інтегральна оцінка, що вказує на ступінь важливості параметра для забезпечення достатнього рівня ефективності ОСД.

Описана процедура може бути оцінена з табл. 7.

Таблиця 7

**Результати застосування методу складання профілю
для виокремлення найбільш визначальних для мети
досліджуваної операції параметрів типу “З”**

Позначення досліджуваного параметра відповідно до даних табл. 2	Оцінка важливості параметра для системи охорони державного кордону	Оцінка впливу параметра на діяльність в/пс	Оцінка спрямованості впливу параметра	Інтегральна оцінка параметра
1	2	3	4	5
1.1.1	3	3	-1	-9
1.1.2	3	3	-1	-9
1.1.3	3	3	-1	-9
1.1.4	3	3	-1	-9
1.1.5	3	3	-1	-9
1.1.6	3	3	-1	-9
1.1.7	3	3	-1	-9
1.1.8	2	2	-1	-4
1.1.9	2	2	-1	-4
1.1.10	3	2	-1	-6
1.1.11	2	1	-1	-2
1.1.12	2	2	-1	-4
1.1.13	2	2	-1	-4
1.1.14	1	2	-1	-2
1.1.15	1	2	-1	-2
1.1.16	2	2	-1	-4
1.1.17	1	0	-1	0
1.1.18	1	0	-1	0
1.1.19	1	1	-1	-1
1.1.20	1	0	-1	0
1.1.21	1	0	-1	0
1.1.22	1	0	-1	0
1.1.23	1	0	-1	0
1.1.24	1	2	-1	-2
1.5.1	3	3	1	9
1.5.2	3	3	1	9
1.5.3	3	3	1	9

Продовження табл. 7

1	2	3	4	5
1.5.4	3	3	1	9
1.6	3	3	1	9
4.1	3	3	1	9
4.2	2	2	-1	-4
4.3	2	2	-1	-4
4.4	3	3	1	9
4.5	2	2	-1	-4
4.6	3	3	1	9
4.7	3	3	1	9
4.8	2	2	1	4
4.9	3	3	-1	-9
4.10.1	3	3	1	9
4.10.2	2	3	-1	-6
4.10.3	2	2	1	4
4.10.4	3	3	-1	-9
4.11	2	3	-1	-6
4.12	3	3	1	9
5.1.1	3	3	1	9
5.1.2	3	3	-1	-9
5.1.3	3	3	-1	-9
5.1.4	2	2	1	4
5.1.5	2	2	-1	-4
5.1.6	2	2	1	4
5.1.7	3	3	-1	-9
5.1.8	3	3	1	9
5.1.9	3	3	1	9
5.1.10	3	3	-1	-9
5.1.11	2	3	-1	-6
5.1.12	2	2	1	4
5.1.13	2	2	-1	-4
5.1.14	2	2	-1	-4
5.1.15	2	2	-1	-4
5.1.16	2	2	-1	-4
5.1.17	2	3	1	6

Продовження табл. 7

1	2	3	4	5
5.1.18	3	3	-1	-9
5.1.19	3	3	1	9
5.1.20	3	3	-1	-9
5.1.21	3	3	1	9
5.2.1	3	3	-1	-9
5.2.2	2	3	-1	-6
5.2.3	3	3	-1	-9
5.2.4	2	3	-1	-6
5.2.5	3	3	-1	-9
5.2.6	3	3	1	9
5.2.7	2	2	-1	-4
5.2.8	2	3	1	6
5.2.9	3	3	-1	-9
5.2.10	3	3	1	9
5.2.11	3	3	-1	-9
5.2.12	3	3	-1	-9
5.2.13	3	3	1	9
5.2.14	3	3	-1	-9
5.2.15	3	3	1	9
5.2.16	2	3	-1	-6
5.2.17	3	3	1	9
5.2.18	3	2	-1	-6
5.2.19	3	3	1	9
5.2.20	2	2	-1	-4
5.2.21	2	2	1	4
5.2.22	3	3	-1	-9
5.2.23	3	3	1	9
5.3.1	3	2	1	6
5.3.2	2	2	1	4
5.3.3	3	3	-1	-9
5.3.4	3	3	1	9
5.3.5	3	2	-1	-6
5.3.6	2	3	-1	-6

Продовження табл. 7

1	2	3	4	5
5.3.7	3	2	1	6
5.3.8	2	2	-1	-4
5.3.9	3	3	1	9
5.3.10	2	3	-1	-6
5.3.11	3	3	1	9
5.4.1	2	2	-1	-4
5.4.2	2	2	-1	-4
5.4.3	3	3	-1	-9
5.4.4	3	3	1	9
5.4.5	3	3	-1	-9
5.4.6	3	3	1	9
5.4.7	3	3	-1	-9
5.4.8	3	3	1	9
5.4.9	2	2	-1	-4
5.4.10	3	3	1	9
5.4.11	2	3	-1	-6
5.4.12	3	3	1	9
5.4.13	3	3	-1	-9
5.5.1	3	3	-1	-9
5.5.2	3	3	1	9
5.5.3	3	3	-1	-9
5.5.4	3	3	1	9
5.5.5	2	2	-1	-4
5.5.6	3	3	1	9
5.5.7	2	3	-1	-6
5.5.8	3	3	1	9
5.6.1	1	2	-1	-2
5.6.2	1	2	-1	-2
5.6.3	1	2	-1	-2
5.6.4	1	2	-1	-2
5.6.5	1	2	-1	-2
5.6.6	1	1	-1	-1
5.6.7	1	1	-1	-1

Закінчення табл. 7

1	2	3	4	5
5.6.8	1	1	-1	-1
5.6.9	2	2	1	4
5.6.10	2	2	1	4
5.6.11	1	1	-1	-1
5.6.12	1	2	-1	-2
5.7.1	2	2	1	4
5.7.2	2	2	-1	-4
5.7.3	2	2	1	4
5.7.4	2	2	-1	-4
5.8.1	3	3	1	9
5.8.2	2	2	-1	-4
6.1	3	3	-1	-9
6.2	3	3	1	9
1	2	3	4	5
6.3	3	3	-1	-9
6.4	3	3	1	9
6.5	2	3	-1	-6
6.6	3	3	1	9
6.7	3	2	-1	-6
6.8	3	3	1	9

Після цього з числа параметрів табл. 7 вибирається обмежена кількість параметрів типу “3+” і “3-” за ознакою притаманної їм інтегральної оцінки з максимальним за модулем значенням.

Застосування цього правила дозволяє визначити найбільш визначальні параметри типу “3” для мети досліджуваної операції. Їх можна оцінити з табл. 8.

Подальша реалізація кроку 2 передбачає встановлення тих можливостей, урахування або реалізація яких достатньо серйозно може вплинути на ефективність системи організації ОСД впс. Для цього формується матриця можливостей. У цій матриці параметри, що містяться в табл. 8 в стовпці “можливості”, розташовуються в полях, які характеризують різну ймовірність урахування або реалізації параметрів і ступінь їх впливу на ефективність охорони державного кордону силами і засобами впс.

Матрицю можливостей, що характерна для досліджуваної задачі, можна оцінити з табл. 9.

Таблиця 8

**Найбільш визначальні параметри типу “З”
для досягнення мети досліджуваної операції**

Класифікація умов обстановки	Перелік найбільш визначальних параметрів типу “З”, що стосуються зовнішнього середовища	
	можливості	загрози
1. Про правопорушників	1.5.1–1.5.4; 1.6	1.1.1–1.1.7
4. Про взаємодіючі органи, види діяльності на ДК	4.1; 4.4; 4.6; 4.7; 4.10.1; 4.12	4.9; 4.10.4
5. Про місцевість, погоду, час доби	5.1.1; 5.1.8; 5.1.9; 5.1.19; 5.1.21; 5.2.6; 5.2.10; 5.2.13; 5.2.15; 5.2.17; 5.2.19; 5.2.23; 5.3.4; 5.3.9; 5.3.11; 5.4.4; 5.4.6; 5.4.8; 5.4.10; 5.4.12; 5.5.2; 5.5.4; 5.5.6; 5.5.8; 5.8.1	5.1.2; 5.1.3; 5.1.7; 5.1.10; 5.1.18; 5.1.20; 5.2.1; 5.2.3; 5.2.5; 5.2.9; 5.2.11; 5.2.12; 5.2.14; 5.2.22; 5.3.3; 5.4.3; 5.4.5; 5.4.7; 5.4.13; 5.5.1; 5.5.3
6. Про радіаційну та хімічну обстановку	6.2; 6.4; 6.6; 6.8	6.1; 6.3

Таблиця 9

Матриця можливостей

Імовірність урахування або реалізації параметрів типу “З+”	Ступінь впливу параметрів типу “З+” на ефективність охорони державного кордону силами і засобами в/пс		
	сильний	помірний	малий
Висока	1.5.3; 5.3.4; 5.4.8; 5.5.4; 6.2	4.1; 4.10.1; 5.1.1; 5.1.9; 6.4	5.2.10
Середня	1.5.1; 1.5.2; 1.5.4; 5.8.1	4.4; 4.6; 4.7; 5.1.8; 5.2.19; 5.3.9; 5.4.4; 5.4.6; 5.4.10; 5.5.2; 5.5.6	4.12; 6.8
Низька	1.6	5.1.19; 5.1.21; 5.2.6; 5.2.15; 5.2.23; 6.6	5.2.13; 5.2.17; 5.3.11; 5.4.12; 5.5.8

Вмістиме дев'яти полів матриці можливостей має різне значення для забезпечення ефективної організації ОСД впс. Можливості, що визначаються полями “ВС”, “ВП” і “СС” (зафарбовані поля), мають важливе значення для системи організації ОСД впс, і ними обов'язково потрібно скористатись. Можливості, що визначаються полями “СМ”, “НП”, “НМ”, майже не заслуговують на увагу осіб, які ухвалюють рішення щодо організації ОСД впс. Можливості, що потрапили на поля побічної діагоналі матриці, можуть прийматися до уваги особою, яка приймає відповідні рішення, за наявності достатньої кількості сил і засобів.

Інші етапи кроку 2 стосуються встановлення тих загроз, які достатньо серйозно можуть вплинути на ефективність ОСД впс. Для цього формується матриця загроз. У цій матриці параметри, що містяться в табл. 8, у стовпці “загрози”, розташовуються в полях, які характеризують різну ймовірність урахування або реалізації параметрів і ступінь їх впливу на ефективність охорони державного кордону силами і засобами впс.

Матрицю загроз, що характерна для досліджуваної задачі, можна оцінити з табл. 10.

Таблиця 10

Матриця загроз

Ймовірність урахування або реалізації параметрів типу “З-”	Ступінь впливу параметрів типу “З-” на ефективність охорони державного кордону силами і засобами впс			
	катастрофічний стан (можливість забезпечення прориву)	критичний стан	важкий стан	“Легкі удари”
Висока		5.1.3; 5.2.11; 5.4.3; 5.5.1	1.1.1; 1.1.3; 1.1.5; 5.2.9; 5.2.14	5.4.7
Середня		1.1.2; 1.1.4; 1.1.6; 4.9; 5.1.2; 5.1.7; 5.1.18; 5.2.5; 5.2.22	4.10.4; 5.1.10; 5.2.1; 5.2.3; 5.4.5; 5.5.3	5.2.12; 5.3.3
Низька	1.1.7	5.1.20; 6.1; 6.3		

Вмістиме полів матриці загроз має різне значення для забезпечення ефективної ОСД впс. Загрози, що визначаються полями “ВК”, “ВКр”, “СК”,

становлять серйозну небезпеку для охорони кордону та вимагають негайного й обов'язкового їх відвертання. Загрози, що потрапили на поля "ВВ", "СКр", "НК", також мають перебувати у полі зору осіб, що приймають рішення щодо організації ОСД впс, і усуватися першочергово. Загрози, що знаходяться на інших полях, мають уважно і відповідально аналізуватися на предмет їх можливого відвертання.

Крок 3. Зіставлення сильних і слабких сторін системи організації ОСД впс із загрозами та можливостями для цієї системи

Даний крок SWOT-аналізу має дати відповіді на такі питання:

1. Як скористатися визначеними можливостями, використовуючи сильні сторони системи організації ОСД впс?
  2. За рахунок яких сильних сторін і переваг можна нейтралізувати наявні та потенційні загрози?
  3. Які слабкі сторони системи організації ефективної ОСД можуть завадити скористатись наявними можливостями?
  4. Які загрози підкріплені слабкими сторонами і є найнебезпечнішими?
- Для реалізації цього кроку формується видозмінена матриця SWOT-аналізу (табл. 11).

Подальший аналіз, що стосується питань 1–4, базується на опрацюванні відповідних параметрів, що містяться в полях S, W, O, T. Варіант такого аналізу для кожного з питань наведений нижче. Ці варіанти визначають стратегії, які може застосовувати особа, що приймає рішення, при організації ОСД впс.

Організація ОСД впс має базуватися на врахуванні: забезпеченості впс і взаємодіючих підрозділів силами та засобами; якісних характеристик ІТС; наявності суцільної зони спостереження. Крім цього, акценти необхідно здійснювати: на отриманні випереджувальної інформації про час і місце правопорушень; урахуванні можливостей взаємодіючих підрозділів і громадських формувань; якісних характеристиках місцевості; урахуванні часу доби та радіаційної обстановки на ділянці відповідальності впс.

Під час організації ОСД впс для нейтралізації загроз, що, як правило, стосуються особливостей місцевості на ділянці відповідальності впс, необхідно максимально використовувати наявну забезпеченість впс і взаємодіючих підрозділів силами та засобами; якісні характеристики ІТС, а також прагнути до створення суцільної зони спостереження.

Матриця SWOT-аналізу

		Можливості (O)	Загрози (T)
		1.5.1; 1.5.2; 1.5.3; 1.5.4; 4.1; 4.10.1; 5.1.1; 5.1.9; 5.3.4; 5.4.8; 5.5.4; 5.8.1; 6.2; 6.4	5.1.3; 5.2.11; 5.4.3; 5.5.1
Сильні сторони (S)	2.1; 2.5.1; 2.5.2; 2.5.3; 2.7; 2.9; 3.1; 3.5.1; 3.5.3; 3.7; 3.9	Як скористатися визначеними можливостями, використовуючи сильні сторони системи організації ОСД впс?	За рахунок яких сильних сторін і переваг можна нейтралізувати наявні та потенційні загрози?
Слабкі сторони (W)	1.2; 1.3; 1.4; 2.6; 2.8; 3.6; 3.8	Які слабкі сторони системи організації ефективної ОСД можуть завадити скористатися наявними можливостями?	Які загрози підкріплені слабкими сторонами і є найнебезпечнішими?

Під час організації ОСД впс слід пам'ятати: що отриманню випереджувальної інформації про час і місце правопорушень; урахуванню можливостей взаємодіючих підрозділів і громадських формувань, якісних характеристик місцевості, часу доби та радіаційної обстановки на ділянці відповідальності впс можуть завадити причини, які стосуються відсутності ІТС, суцільної зони спостереження, а також системні прорахунки, що обумовлюють існування характерних правопорушень для ділянки відповідальності впс.

Під час організації ОСД впс слід пам'ятати, що загрози, які стосуються особливостей місцевості на ділянці відповідальності впс і посилюються відсутністю ІТС, суцільної зони спостереження, а також наявністю системних прорахунків, що обумовлюють існування характерних правопорушень для ділянки відповідальності, є найбільш небезпечними.

Висновок. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок про можливість використання SWOT-аналізу як системної методології для розв'язування задачі планування національної безпеки на державному кордоні в межах ділянки відповідальності впс. Опрацьована в роботі технологія дозволяє зробити припущення про можливість використання SWOT-аналізу і для розв'язування подібних задач на інших ієрархічних

організаційно-структурних рівнях ДПСУ, а також у випадку, коли параметри (елементи обстановки) характеризуються певними функціональними особливостями.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Перевірка наведених припущень визначає напрями подальших досліджень.

Список використаної літератури

1. Литвин М. М. Сутність і перспективи реформування Прикордонних військ України / М. М. Литвин // Науковий вісник Державної прикордонної служби. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2003. – № 4. – С. 3–8.

2. Про затвердження Інструкції з організації оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби Державної прикордонної служби України : наказ АДПСУ від 29.12.2009 № 1040.

3. Про підсумки оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України у 2010 році та завдання на 2011 рік відповідно до вимог Президента та уряду України : наказ від 15.12.2010 № 996. – Київ, 2010. – С. 2–16.

4. Кушнір В. С. Методологічний підхід до оцінки ефективності оперативно-службової діяльності органів охорони державного кордону // Збірник наукових праць. Серія : Військові та технічні науки / В. С. Кушнір. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2009. – № 49. – С. 28–33.

5. Методика визначення загального показника ефективності оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби ДПСУ / В. П. Горднов, О. А. Бінковський, І. В. Кукін, А. П. Курашкевич // Збірник наукових праць. Серія : Військові та технічні науки. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2010. – № 53. – С. 20–22.

6. Боровик О. В. Ефективність методики інформаційного забезпечення базових моделей типових фахових задач відділу прикордонної служби / О. В. Боровик, О. І. Березенський // Збірник наукових праць. Серія : Військові та технічні науки. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2009. – № 50. – С. 3–7.

7. Горбулін В. П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки : монографія / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський. – К. : НІСД, 2010. – 288 с.

Стаття надійшла до редакції 18.01.2013.

Боровик О. В., Трасковецкая Л. М. Определение подходов по эффективной организации оперативно-служебной деятельности на участке ответственности отдела пограничной службы

В работе проанализирована возможность применения SWOT-анализа как системной методологии для решения задачи организации ОСД органами и подразделениями ГПСУ. Технология применения SWOT-

анализа продемонстрована на конкретном примере. Определены стратегии, дальнейшее исследование которых касается анализа и моделирования.

Ключевые слова: *SWOT-анализ, национальная безопасность, государственная граница, отдел пограничной службы, оперативно-служебная деятельность.*

Borovyk O. V., Traskovetska L. M. **Detremination of approaches to efficient organization of operation and service activity in the area designated to border guard division**

In the article the possibility of application of SWOT-analysis as system methodology for solving the problem of organization of operation and service activity by organs and units of the State Border Guard Service of Ukraine has been analyzed. The technology of application of SWOT-analysis has been demonstrated on the particular example. The strategies used for further analysis and modeling have been determined.

Keywords: *SWOT-analysis, national security, state border, border guard division, operation and service activity.*